

DE MIS
EN HET GEESTELIJK LEVEN

BERNARDO VASCONCELOS

DE MIS
EN HET GEESTELIJK LEVEN

ARCO REEKS 5
 DE BOOG

ARCO REEKS

Christelijke spiritualiteit door de eeuwen heen
In deze serie zijn verschenen:

1. F.J. DEL VALLE *Kom, Heilige Geest...*
Tien overwegingen op weg naar Pinksteren
2. JOSEPH TISSOT *De kunst van vallen en opstaan*
Hoe kunnen we onze fouten benutten
3. H. AUGUSTINUS *Belijdenissen*
In eigentijdse bewerking
4. THOMAS MORE *De droefheid van Christus tot aan
zijn gevangenneming*
Meditaties die de heilige Thomas More schreef
toen hij in de Tower te Londen gevangen zat
5. B. VASCONCELOS *De Mis en het geestelijk leven*
6. F. SUÁREZ *Leven na dit leven*
7. J. PHILIPPE *De innerlijke vrijheid*
8. J. L. LORDA *Moraal. De kunst van het leven*
9. J. PHILIPPE *De innerlijke rust*
10. G. CHEVROT *Deugden voor het gezinsleven*

© 2004 Nederlandse editie STICHTING DE BOOG
Tweede druk 2008
Met kerkelijke goedkeuring

Stichting De Boog
Keizersgracht 218-B
1016 DZ AMSTERDAM
e-mail: info@deboog.nl
internet: www.deboog.nl

ISBN 9062570 42 9

INHOUDSOPGAVE

	VOORWOORD VAN DE UITGEVER	7
	INLEIDING	9
I.	DE INTREDE	15
II.	DE SCHULDBELIJDENIS	21
III.	HEER, ONTFERM U OVER ONS	31
IV.	EER AAN GOD IN DEN HOGE	38
V.	HET EVANGELIE	45
VI.	DE BEREIDING VAN DE GAVEN	54
VII.	DE PREFATIE	67
VIII.	HET EUCHARISTISCH GEBED	73
IX.	DE CONSECRATIE	82
X.	SLOTDOXOLOGIE	92
XI.	DE VREDESWENS	104
XII.	KUS VAN LIEFDE: DE COMMUNIE	111
XIII.	DANKZEGGING	140
	NOTEN	147

VOORWOORD VAN DE UITGEVER

Bernardo Vasconcelos (Sao Romão do Corgo, Portugal, 1902) trad in 1924 in bij de benedictijnen. Zijn grootste verlangen was priester te worden en de heilige Mis op te mogen dragen. Dit verlangen is nooit vervuld. De Mis en het geestelijk leven, oorspronkelijk A missa e a vida interior werd gedeeltelijk geschreven en gedeeltelijk gedichteerd tijdens de zes jaar van ziekte en lijden die zijn dood op 4 juli 1932 voorafgingen.

“De oproep van de apostel: ‘uw denken moet de geest van Christus weerspiegelen’ vraagt van alle christenen, voorzover dit menselijk gezien mogelijk is, dat zij in hun binnenste de gevoelens opwekken die Christus had toen Hij zichzelf als offer gaf.”

Deze woorden van paus Pius XII uit zijn encycliek Mediator Dei¹ waren nog niet gepubliceerd ten tijde van het overlijden van de heilige schrijver van dit boek. Niettemin weerspiegelt zijn werk deze gedachte volledig. De auteur laat zien hoe de gelovigen een werkelijk actieve rol kunnen spelen in de heilige Mis, hoe ze zich met Christus — priester en offerande — kunnen vereenzelvigen en hoe de Mis het centrum van hun leven en werk kan worden. De methode die hij daarvoor gebruikt, staat veraf van het etaleren van een koude, abstracte

doctrine, en is eerder die van een leraar, die de vertrouwde gebeden en teksten van de Mis zorgvuldig analyseert. Elke meditatie begint met een deel van een mistekst, zoals bijvoorbeeld de bij katholieken zeer bekende 'schuldbelijdenis' of het 'heilig, heilig, heilig'. Na een uitleg over inhoud en betekenis van de tekst, relateert de auteur deze aan het dagelijks leven van de lezers en daagt hij hen uit hun leven met de geest en de strekking hiervan in overeenstemming te brengen. Hierdoor hoopt hij dat hun aanbidden van God tijdens de Mis authentieker zal worden en dat ze de Mis gedurende de hele dag werkelijk zullen beleven. De auteur moedigt de gelovigen verder aan actief deel te nemen aan de heilige Mis. In die zin was hij een voorloper van Vaticanum II, dat de actieve deelneming van de gelovigen als een van de belangrijkste uitgangspunten bij de vernieuwing van de liturgie beschouwde (Constitutie over de heilige liturgie, 30).

De verschillen tussen de toenmalige en de huidige liturgie verminderen de waarde van deze overwegingen niet. Paus Johannes Paulus II schrijft in zijn encycliek Ecclesia de Eucharistia: "Door Zijn offer aan de Kerk te schenken heeft Christus ook het geestelijke offer van de Kerk tot het Zijne gemaakt, de Kerk die geroepen is zichzelf te offeren in eenheid met het offer van Christus. Het Tweede Vaticaans Concilie leert wat betreft de gelovigen: 'Deelnemend aan het eucharistisch offer, dat de oorsprong en het hoogtepunt van heel het christelijk leven is, dragen zij het goddelijk Offerlam en zichzelf met Hem op aan God'" (n. 13).

Wie de eucharistie zo wil beleven zal in dit boek een behulpzame gids vinden.

INLEIDING

De eucharistie, zegt de heilige Thomas, is een *offer* in de zin dat we haar opdragen en een *sacrament* in de zin dat zij wordt genuttigd.

Helaas hebben veel gelovigen elk besef van de intieme relatie, die er tussen de heilige Mis en de communie bestaat, verloren. Zij scheiden het sacrament van het offer. Maar er bestaat geen sacrament zonder offer, het is zelfs onmogelijk. Vanuit dogmatisch, liturgisch en ascetisch gezichtspunt is de essentie van de eucharistie het offer; en de communie maakt daar op haar beurt weer een integraal onderdeel van uit. Daarom is het heilig misoffer niet compleet als er niet tenminste één communicant is, de priester. Dus zij die het *sacrament* van de eucharistie beleven, moeten ook het *offer*, dat immers het uitgangspunt en bron van de eucharistie is, beleven. Zij dienen het sacrament met het offer te integreren, of zouden op zijn minst de intentie moeten hebben om dat te doen.

Als gelovigen het offer van de eucharistie niet *beleven*, vergeten ze al gauw de actieve rol die ze tijdens de heilige Mis als mede-offeraars en mede-slachtoffers op zich zouden moeten nemen.

Dit betekent zo'n groot verlies voor hun geestelijk leven, dat het niet hoeft te verbazen als ze die speciale eerbied en liefde missen die zij bij het heilig misoffer zouden moeten hebben. Het is dan ook niet vreemd dat het hun weinig uitmaakt of ze de heilige communie tijdens of buiten de Mis ontvangen en dat zij, tenminste tot op zekere hoogte, hun innerlijk leven van de heilige Mis scheiden.

Aangezien er dus geen eucharistisch sacrament bestaat zonder het eucharistisch offer, moeten zij die leven vanuit het sacramentele gedeelte ook het offeraspect beleven.

Dat wil zeggen dat we de heilige Mis moeten *beleven*, dus tot uitdrukking brengen in ons leven. De heilige Mis is de kern waar de hele liturgie om draait. En de liturgie is de primaire en onmisbare bron van de ware christelijke geest.

Daarom moet de Mis het *middelpunt* zijn van ieder volmaakt christelijk leven. Dit leven wordt *innerlijk* genoemd voor zover het met Christus in God verborgen is. De heilige mis moet dus het *middelpunt zijn van heel ons innerlijk leven*.

* * *

Deze bladzijden zijn geschreven voor gewone gelovigen om te helpen dat zij een heel belangrijk doel bereiken, namelijk een actieve deelneming aan het heilig misoffer. Zodat zij bewust en met aandacht het heilig offer opdragen, zichzelf aanbieden en gevoed worden door het ontvangen van de heilige eucharistie. Samen-

gevat, dat zij de heilige eucharistie mogen vieren door het offer en het sacrament in haar geheel te beleven en dat zij, door dit te beleven, zich steeds meer mogen heiligen, want dat is de wil van God. *Haec est voluntas Dei, sanctificatio vestra. In de eerste plaats wil God dat gij u heiligt* (1Tes 4,3).

* * *

De eerste drie hoofdstukken – *Ik zal gaan naar het altaar van de Heer* (de intrede), de *schuldbelijdenis* en het *Heer, ontferm U over ons* zijn bedoeld om diep berouw over onze zonden op te wekken hetgeen een noodzakelijke basis vormt voor onze geestelijke opbouw. Alleen op deze wijze kunnen we zeggen dat deze op vaste rots is gebouwd. Dit is de *weg van de zuivering*.

Daarna overweegt, prijst, zegent, smeekt en aanbidt de ziel de Heer in het *Gloria* en maakt hij eerlijke en heilige voornemens om Hem tot het einde toe te volgen in de lezingen en het evangelie, ofwel de *blijde boodschap*, dat is de huidige woorddienst.

Vervolgens biedt hij zichzelf, na het aanbieden van de gaven, samen met Hem als offer aan, dat is de *bereiding van de gaven*. Vervuld van geluk prijst de gelovige vervolgens Gods volmaaktheid en al diens hoedanigheden, met name zijn heiligheid, en wordt hij het nooit moe te herhalen dat Hij heilig is, dat is de prelatie.

Het mysterieuze gesprek zet zich voort in het *eucharistisch gebed*. Het hart opent zich daarbij in gebed voor de strijdende en lijdende kerk, en gedenkt daarbij eveneens de triomferende kerk.²

De *consecratio* is het plechtigste, meest majestueuze ogenblik van de Mis. Een paar woorden van de priester... en God gehoorzaamt. En de gelovige overdenkt Jezus, die op het altaar tegenwoordig is.

Hij valt op zijn knieën neer in aanbidding en verlicht door genade, erkent hij dat door Hem, met Hem en in Hem alle eer en glorie aan de Vader wordt gegeven, in eenheid met de Heilige Geest. *Per ipsum*, door Hem, de *slotdoxologie*. Dit is contemplatie, de weg van de beschouwing, de zuiverste en meest verheven manier van bidden.

En dan voelt de ziel, overspoeld door goddelijk licht, een groot verlangen zichzelf aan anderen te geven, alles voor iedereen te worden, de *vrede swens*. Dan verenigt ze zich in de communie met God, de *kus van de liefde*. Dit is de weg van de eenwording.

Ten slotte brengt de gelovige dank, oprechte dank voor de vele ontvangen gaven. Het hele leven van de gelovige is een onophoudelijke daad van *dankzegging* en tegelijkertijd een voortdurende voorbereiding op een steeds intiemere vereniging met de goddelijke Bruidegom.

* * *

Ik voelde de aandrang deze bladzijden te schrijven door een diep geworteld verlangen, om iets voor het heil van de zielen te doen. Ik wilde de heilige Mis meer bekend maken, zodat de mensen deze meer gaan liefhebben en beleven. De Mis is immers het middelpunt van onze aanbidding, de ziel van ons geloof, het volle-

dige programma van onze heiligheid en een prachtig geheel van dogma en moraal. Als ik hierin slaag, heb ik meegewerkt aan de verbreiding van Gods koninkrijk onder de mensen en help ik hen tot een diepere en algehele erkenning te komen van Gods rechten op hun leven.

Bernardo Vasconcelos

I

DE INTREDE

God wil dat we heiligen zijn. Hij verlangt onze heiligheid, omdat Hij ons oneindig liefheeft en wij moeten dat ook willen, samen met Hem. Hij wil ons heilig maken om deel te hebben aan zijn eigen leven. Met dat doel neemt Hij ons aan als zijn eigen kinderen en als erfgenamen voor zijn eeuwige glorie. Maar God neemt ons alleen als zijn kinderen aan door zijn Zoon, Jezus Christus. In Hem en door Hem wil God met ons verenigd zijn en zijn wij verenigd met Hem.

Christus is de weg, de enige weg die naar God leidt, zonder Hem kunnen we niets. We zullen heiliger zijn naarmate Christus meer in ons leeft. Hierin bestaat het innerlijk leven. Het evangelie vertelt ons heel vaak over het innerlijke leven van Jezus. Hij bracht hele nachten door in gebed. Hij antwoordde Maria en Jozef, die met grote angst en bezorgdheid naar Hem gezocht hadden: "Wist ge dan niet, dat Ik in het huis van mijn Vader moest zijn?" (Lc 2,49).

Jezus is ons voorbeeld, Hem moeten we navolgen. Dus moeten we ook een innerlijk leven hebben.

Jij moet ook proberen een innerlijk leven te hebben. Als je naar de kerk gaat en je hebt geen innerlijk leven, is je leven een leugen. Je liegt dan tegenover God en de mensen.

Als je midden in de wereld leeft, moet je alle mogelijke inspanningen verrichten om dit leven steeds intenser te beleven. Dat is onmisbaar voor de vooruitgang van je ziel. Misschien is dat, of lijkt je dat, in jouw situatie geen makkelijke opgave. Dat komt misschien omdat je nog sterk gehecht bent aan allerlei vormen van kwaad en je dus niet in staat bent het leven van genade in je ziel te intensiveren. In dat geval moet je vanaf nu proberen alle obstakels te verwijderen. Het kan zijn dat de plichten van je werk je aandacht opeisen en je energie zo opzuigen dat het moeilijk is of lijkt, op de weinige vrije ogenblikken die je op de dag hebt, die intieme relatie met de goddelijke Bruidgom te beleven.

Een innerlijk leven leiden kan, onder deze omstandigheden, niet erg makkelijk lijken maar is eigenlijk helemaal niet moeilijk.

Allereerst moet je jezelf eraan wennen, zoals iemand gezegd heeft, de tijd te 'verdoen' met bidden. Dan zul je merken dat je nieuwe krachten ontvangt om je te concentreren, een nieuwe vermogen om goed te werken, waardoor je in staat bent méér te doen en dat ook nog eens goed te doen. Ten tweede is er niemand die, zelfs niet gedurende de drukke bezigheden

van elke dag, zijn hart niet van tijd tot tijd, als hij dat wil, tot God zou kunnen wenden.

Als je naar Hem toe wilt gaan met alle ernst van je ziel en als je probeert Hem met je hele hart te naderen, zul je het niet alleen steeds makkelijker vinden Hem aan te roepen, maar je zult het bovendien in toenevende mate noodzakelijk vinden naar Hem te kijken met de ogen van je ziel.

* * *

Misschien heb je bovendien niet serieus gedacht aan innerlijk leven. Misschien omdat je het beschouwde als iets waar je niet naar mocht verlangen, aangezien dit toch alleen is voorbehouden aan een paar uitverkorenen waar jij jezelf niet toe rekende.

Beste vriend, je moet steeds naar dat innerlijke leven verlangen en proberen het te verkrijgen. Streef daar, vanaf dit moment, naar als een vanzelfsprekendheid, en begin je er nu op voor te bereiden om het zo goed mogelijk te beleven. Misschien wordt het wel een openbaring voor je, een nieuwe wereld, zoals het voor zoveel anderen is geweest.

Vanaf dat moment zul je een groot gevoel van verwondering bij jezelf ontdekken, een geweldig enthousiasme, duizend-en-een vormen van nieuwe energie zullen in je ontwaken. Kort samengevat: je ziel krijgt een nieuw leven.

Verwondering en enthousiasme, zoals iemand die denkt dat de wereld ophoudt bij die afgelegen bergen waar de hemel verdwijnt en de horizon zich scherp

aftekent. En dan op een dag ziet hij, vanaf de top van die bergen, nieuw land, een eindeloze oceaan, een nieuwe hemel en een nieuwe horizon, zover als het oog reikt. Dan zul je zeggen, ik kan ook door dit land reizen, deze nieuwe zeeën en deze onvoorstelbare ver-tes aanschouwen. Ik kan dit nieuwe leven, dat ik tot nu toe nooit gekend heb, ook beleven. Dit is iets groots, iets fantastisch!

Deze weg mag je met vertrouwen gaan.

Het is buitengewoon, het is subliem dat God zelf bij ons wil wonen en wil neerdalen om in ons te wonen! Toch is het een feit, een realiteit. Probeer die werkelijkheid meer en meer te beleven, dompel je ziel erin onder, verzadig haar, verdrink haar. Kom, vriend, kom. Niet ik, arme zondaar, ben het die je roept, maar Hij. "Weest dus volmaakt, zoals uw Vader in de hemel volmaakt is" (Mt 5,48).

Open je hart volkomen en onderwerp je aan Zijn werk dat van jou een heilige zal maken. Jij bent ook geroepen mystieke kennis van God te krijgen, kennis die *alle* gelovigen *moeten* nastreven. We kunnen en moeten ons allen voorbereiden om die gunst van God te ontvangen, alhoewel we deze nooit zonder hulp kunnen verwerven.

Wil je weten wat je moet doen om deze buitengewone en prachtige genade te ontvangen?

Wat je moet doen is de zonde vermijden, aangezien die de natuur misvormt. Gebruik de mogelijkheden van je ziel en maak ze, door middel van gebed, gereed de genade te ontvangen die je ziel omvormt. Door heilig gedrag krijg je de rechtvaardigheid die je zuivert.

Door meditatie krijg je de kennis die inzicht geeft. Door contemplatie krijg je de wijsheid die volmaaktheid brengt.

* * *

Zoals het hele leven van Jezus gericht was op en leidde naar het kruis en het was door zijn vooruitblik op Calvarië en de vruchten daarvan waaruit Hij, om zo maar te zeggen, zijn sterkte en bemoediging kreeg, zo moet ook ons hele leven gericht zijn op de onbloedige vernieuwing van het kruisoffer, de heilige Mis. Het moet een doorlopende voorbereiding op en tegelijkertijd een onophoudelijk dankgebed voor dat offer zijn. Het is uit onze actieve deelneming aan de heilige Mis dat we nieuwe kracht en nieuwe energie putten.

* * *

Als we de heilige Mis maar echt zouden *beleven!*

Als we ons maar bij dat sublieme offer, in vereniging met de heilige kerk, zouden aansluiten en baden zoals zij ons leert te bidden. Als we onszelf maar verenigden met het offer van Jezus en ons met Hem opofferden en we ons, door al het lijden, de zelfverloochening en de moeilijkheden van iedere dag, zouden opdragen aan God de Vader in vereniging met de Zoon, waarin Hij welbehagen heeft. Kortom, als we actief zouden deelnemen aan het heilige offer, dan zou ons lijden niet verspild zijn, want de Heer zou het verenigen met zijn eigen lijden. Hij zou ons laten delen in de

glorie die God de Vader, als antwoord op al zijn lijden, aan zijn eigen heilige mensheid schonk. Bovendien zou het een vruchtbare bron van verheerlijking zijn voor de uitverkorenen, van beloning voor de rechtvaardigen, van vergeving voor de zondaars en van verzachting van de pijn voor de zielen in het vagevuur.

* * *

Hoe graag zou ik willen dat je de heilige Mis echt beleeft en dat, ondanks alle beslommeringen en dagelijkse plichten, voor jou de hele dag een voortdurende voorbereiding op het heilig offer en tegelijkertijd een onophoudelijke dankzegging zou zijn. Voor een ziel, in staat van genade, kunnen alle werkzaamheden een vorm van gebed zijn.

Een voortdurende voorbereiding. Want we zijn armzalige schepselen, terwijl het offer het meest verheven is en het slachtoffer driemaal heilig.

Een onophoudelijke handeling van dankzegging. Omdat we nooit de ontelbare weldaden moeten vergeten die we van de Heer ontvangen, die allemaal zijn samengevat en ingesloten in deze mysterieuze hernieuwing van het kruisoffer. Een onophoudelijke dankzegging omdat we zeker nooit in staat zullen zijn Hem voldoende te danken voor die genaden waarvan we de echte waarde nooit naar behoren kunnen waarderen totdat dit leven eindigt.

Ik zou willen dat je de heilige Mis *beleeft*. Omdat ik dat zo graag wil en mijn enige doel is je te helpen, heb ik deze bladzijden geschreven.